

Marek PYTEL*
Zbigniew GROBELNY

PODODDZIAŁY ZMECHANIZOWANE W DZIAŁANIACH POWIETRZNO - LĄDOWYCH

Początek XX wieku zaowocował pojawieniem się statków powietrznych, które dość szybko wykorzystano do celów wojskowych. Wraz z nimi pojawił się powietrzny wymiar walki. Zachęcające efekty wykorzystania w czasie I wojny światowej samolotów spowodowały poszukiwania nowych obszarów, w których środki te mogłyby wspierać działania wojsk lądowych. Prawdopodobnie efektem doświadczeń i założeń teoretycznych w tym okresie była koncepcja użycia lotnictwa do transportu żołnierzy w rejon działań bojowych. Idea przerzucenia znacznych sił ponad linią frontu i opanowania ważnych obiektów bez potrzeby zdobywania silnie ufortyfikowanych pozycji była nad wyraz pożądana, na przeszkodzie stał jednak niewystarczający poziom rozwoju konstrukcji samolotu.

Przed I wojną światową problematyką wykorzystania lotnictwa do celów wojskowych zajmowali się głównie Anglicy i Amerykanie. Ponadto niemiecki Sztab Generalny w latach 1911-1912 próbował, jako pierwszy w świecie, określić możliwości i zakres wykorzystania lotnictwa, widząc w tym narzędziu skuteczny środek walki w przyszłości.

Po I wojnie światowej w wielu krajach kontynuowano poszukiwania sposobów przerzutu wojsk drogą powietrzną. W większości krajów stworzono tylko niewielkie pododdziały do celów doświadczalnych. W Niemczech i Rosji zauważono ogromne możliwości, jakie daje opanowanie ważnych obiektów na tyłach przeciwnika przez żołnierzy transportowanych drogą powietrzną, więc postanowiono rozwijać ten rodzaj wojsk.

W tym okresie Marszałek M. Tuchaczewski nakreślił koncepcję operacji powietrzno – lądowych z użyciem desantu przenoszonego za pomocą lotnictwa. Jednak przewidywania polityków i wojskowych w zakresie użycia samolotu na polu walki były raczej krótkowzroczne. W rzeczywistości samolot w roli narzędzia wojny zrobił dużą i

* mjr dypl. Marek PYTEL, kpt. mgr Zbigniew GROBELNY – Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych

szybką karierę w ciągu ostatniego półwiecza i ze środka rozpoznania i łączności przekształcił się w ważny środek walki o dużej sile ognia i znacznym zasięgu¹.

Duże możliwości nowego rodzaju wojsk² w działaniach bojowych zostały potwierdzone w okresie drugiej wojny światowej przez desanty spadochronowe (Kreta, Arnhem). Oprócz niewątpliwych zalet ujawniła się słabość tych wojsk. Był to brak możliwości ewakuacji z obszaru działania w razie niepowodzenia i szybko zmniejszające się możliwości bojowe wynikające z braku wystarczającego wsparcia i zabezpieczenia walczących żołnierzy wojsk desantowych. Jednak zalety tych wojsk przeważały nad wadami i wojska desantowe znalazły swoje stałe miejsce w każdej armii świata.

Wykorzystanie desantów powietrznych w walce, a w tym taktycznych desantów powietrznych ma swoją krótką, ale dobrze udokumentowaną historię. Na ich rozwój wpłynęły znacząco poszukiwania możliwości przeniesienia żołnierzy na tyły lub skrzydła przeciwnika w szybki i niezakłócony sposób, celem wykonania konkretnych, wynikających z potrzeb pola walki zadań. Do czasu pojawienia się śmigłowca powietrzny wymiar operacji sprowadzał się do wysadzania desantów spadochronowych. Jednak dopiero śmigłowiec i jego rosnące możliwości nadały polu walki rzeczywisty powietrzno-lądowy wymiar.

Obok wprowadzania na uzbrojenie wojsk coraz większej ilości nowoczesnych systemów walki, modyfikacji struktur organizacyjnych, duży nacisk kładzie się również na „*oderwanie sił lądowych od ziemi*”³. Wiąże się to z coraz szerszym wykorzystaniem wymiaru powietrznego w prowadzeniu współczesnych działań bojowych.

Tendencje zmierzające do rozwoju i użycia śmigłowców w istotny sposób wpływają zapewne będą na kształt przyszłego pola walki, a związana z tym trendem koncepcja *mechanizacji powietrznej (airmechanization)*⁴, będzie koncentrować się na połączeniu mobilności powietrznej z możliwościami przemieszczania się sprzętu bojowego po ziemi. Założenie to przedstawił w 1985 r. brytyjski generał Richard Simpkin stwierdzając, że pole walki przyszłości będzie bardzo złożone, a wymiar powietrzny w istotny sposób wpłynie na osiągnięcie powodzenia⁵.

Na podstawie przebiegu konfliktów zbrojnych XX wieku można stwierdzić, że koncepcja użycia śmigłowców do przerzutu żołnierzy ponad linię styczności wojsk sprawdziła się. Charakterystyczne też jest to, że śmigłowce mogą być wykorzystane do transportu pododdziałów piechoty (bez ciężkiego sprzętu), których nie trzeba specjalnie przeszkalać do tego typu zadań. Rodzi to nową jakość w prowadzeniu walki przez pododdziały i oddziały ogólnowojskowe.

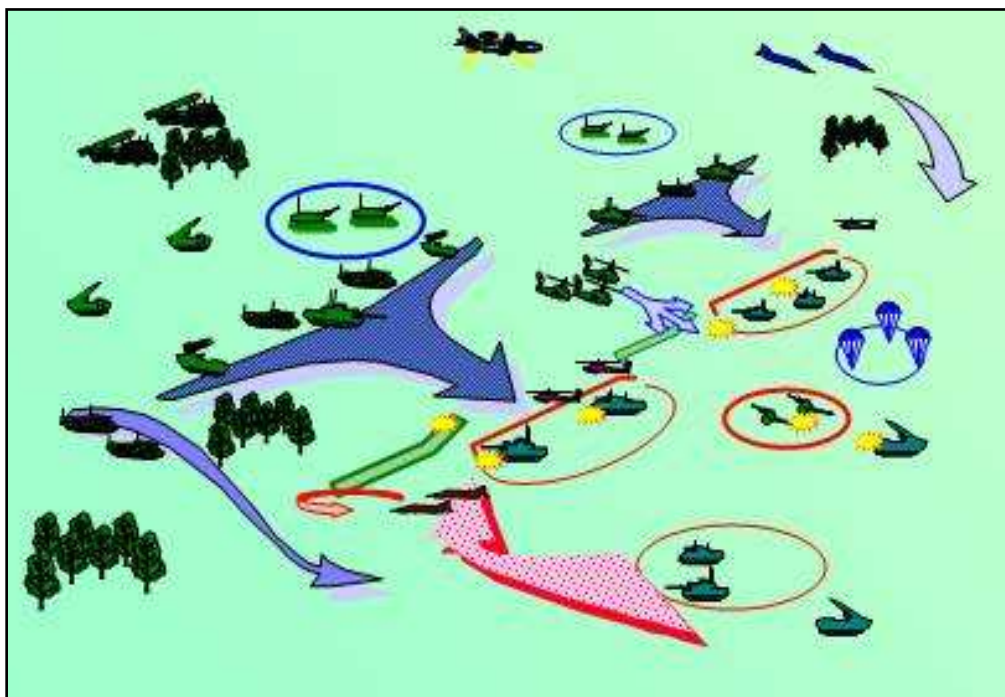
¹ J. Kuropieska, *Wojska powietrzno-manewrowe - wojskami dnia dzisiejszego*, Myśl Wojskowa nr 10, Warszawa 1971, s. 22.

² Autorzy mają na myśli wojska powietrznodesantowe.

³ E. Zabłocki, Wykład w AON w dniu 05.12.2000.

⁴ W. P. Franz, *Airmechanization: The Next Generation*, Military Review nr luty/marzec, Fort Leavenworth 1992, s. 59-64.

⁵ R. E. Simpkin, *Race to the Swift: Thoughts on Twenty-First Century Warfare*, Londyn 1987.

Rys. 1. Wielowymiarowe pole walki przyszłości

Analizując przebieg współczesnych konfliktów zbrojnych, wyraźnie widać, że uderzenia z powietrza na obiekty w głębi ugrupowania przeciwnika, które są niejednokrotnie słabiej chronione i bronione, stają się zadaniami pierwszoplanowymi. Taki sposób prowadzenia walki wystąpił podczas konfliktu w Zatoce Perskiej w 1990 r. oraz w byłej Jugosławii w 1999 r. Powietrzny transport wojsk i uzbrojenia, który już w II wojnie światowej odegrał znaczącą rolę na frontach zachodnich, we współczesnych warunkach stanowi podstawową formę manewru rzutu awangardowego operacji wojskowych (m. in. Port Said 1956, CSRS 1968, Afganistan 1979, „Pustynna Tarcza” 1990)⁶.

Użycie przestrzeni powietrznej do przemieszczania wojsk i walki znacznie zaktywizowało prowadzenie działań, gdyż zdaniem natowskiego kierownictwa wojskowego po zakończeniu II wojny światowej, dzięki broni jądrowej, osiągnięto ogromny wzrost siły ognia związków i oddziałów, podczas gdy ich ruchliwość wzrosła nieznacznie⁷. Bolesław Chocha pisał: „... z kół i gąsienic można wycisnąć wiele, ale postęp w tej dziedzinie ma określone granice i nie może nadążyć za możliwościami ognia”⁸. Toteż wiele armii dążąc do zwiększenia manewrowości do tego celu wykorzystywało przestrzeń powietrzną i aparaty latające.

Doświadczenia konfliktów po II wojnie światowej i współczesnych spowodowały rozpoczęcie prac naukowo – badawczych i doświadczalnych zmierzających do skonstruowania doskonalszych typów śmigłowców różnego przeznaczenia. Podjęto też

⁶ R. Jakubczak, J. Marczak, *Obrona terytorialna w walce z desantami powietrznymi*, w: *Zwalczanie desantów powietrznych*, AON, Warszawa 1999, s. 38.

⁷ *Powietrzna manewrowość wojsk lądowych*, WPZ nr 5, Warszawa 1975, s. 17.

⁸ B. Chocha, *Rozważania o sztuce wojennej*, MON, Warszawa 1984, s. 200.

przedsięwzięcia mające na celu doskonalenie istniejących i formowanie nowych struktur organizacyjnych wojsk lądowych, przystosowanych w większym zakresie do prowadzenia skutecznych powietrzno – lądowych działań na współczesnym polu walki.

Osiągnięcie podstawowych celów współczesnych działań bojowych zależy w dużym stopniu od możliwości wykorzystania przez wojska ruchliwości i szybkości ich działań, a także możliwości i umiejętności wykonania uderzeń na skrzydła i tyły przeciwnika. Takie działania będą możliwe między innymi dzięki zastosowaniu i wykorzystaniu transportu powietrznego i wprowadzenia do walki wojsk przewożonych drogą powietrzną z wykorzystaniem śmigłowca.

Taktyczne desanty śmigłowcowe jako zorganizowane i odpowiednio przygotowane pododdziały (oddziały) piechoty, powietrznodesantowe, powietrzno-szturmowe wzmocnione siłami i środkami innych rodzajów wojsk będą w istotny sposób wpływać na prowadzenie walki w wymiarze powietrzno - lądowym. Desant śmigłowcowy utworzony przez ogólnowojskowy związek taktyczny z organicznych, bądź przydzielonych pododdziałów do wykonania zadania bojowego w strefie taktycznej przeciwnika, na korzyść związku taktycznego, ułatwiającego mu prowadzenie działań przez jego siły główne, przelicany śmigłowcami lub innymi środkami transportu powietrznego⁹.

Problematyką działań zgrupowań powietrzno lądowych zajmował się m.in. gen. S. Koziej, który w pracy pod tytułem „Działania powietrzno-lądowe” podaje szereg definicji zmierzających do usystematyzowania i wyjaśnienia tej problematyki. Stwierdza, że:

- aeromobilność i ruchliwość powietrzna, są to synonimy oznaczające zdolność wojsk do działania w powietrzu i odnoszą się do wszelkiego ruchu wojsk zarówno w czasie walki, jak i poza nią;
- działania powietrznodesantowe, jako desant lub desantowanie wojsk z powietrza¹⁰.

Ponadto autor wyróżniając działania desantowo-szturmowe, jako działania składające się z odrębnych akcji desantowych i akcji szturmowych stwierdza, że jest to suma wykonywanych w różnym miejscu lub czasie desantów powietrznych i uderzeń powietrzno-szturmowych.

W publikacjach i opracowaniach specjalistycznych można spotkać różne określenia desantów, jak:

- Taktyczny Desant Powietrzny (TDP);
- Taktyczny Desant Śmigłowcowy (TDŚ);
- Powietrzno – Manewrowa Grupa Uderzeniowa.

Według Leksykonu Wiedzy Wojskowej¹¹ **Taktyczny Desant Powietrzny** to zorganizowany i odpowiednio przygotowany pododdział lub oddział, przemieszczany transportem powietrznym w rejon działań bojowych, zwykle na teren zajęty przez przeciwnika do wykonania określonego zadania bojowego i zapewnienia nacierającym woj-

⁹ B. Sikorski, *Współczesne desanty powietrzne*, Warszawa 1997, s. 6.

¹⁰ S. Koziej, *Działania powietrzno-lądowe*, AON, Warszawa 1987, s. 5.

¹¹ *Leksykon Wiedzy Wojskowej*, MON, Warszawa 1979, s.86.

skom dogodniejszych warunków działań, najczęściej w celu uprzedzenia przeciwnika w uchwyceniu dogodnych rubieży i rejonów, opanowania lub zniszczenia ważnych obiektów, przyczółków, mostów, węzłów dróg, przełęczy, cieśnin i utrzymaniu ich do czasu podejścia własnych wojsk.

Mianem **Taktycznego Desantu Śmigłowcowego** możemy określić:

- pododdziały piechoty, wzmocnione siłami i środkami rodzajów wojsk, przemieszczane śmigłowcami na tyły wojsk przeciwnika dla wykonania zadań ułatwiających prowadzenie działań zaczepnych (zwrotu zaczepnego) przez główne siły wojsk własnych;
- zorganizowane przemieszczenia pododdziałów śmigłowcami, biorącymi udział w operacji powietrzno – desantowej.

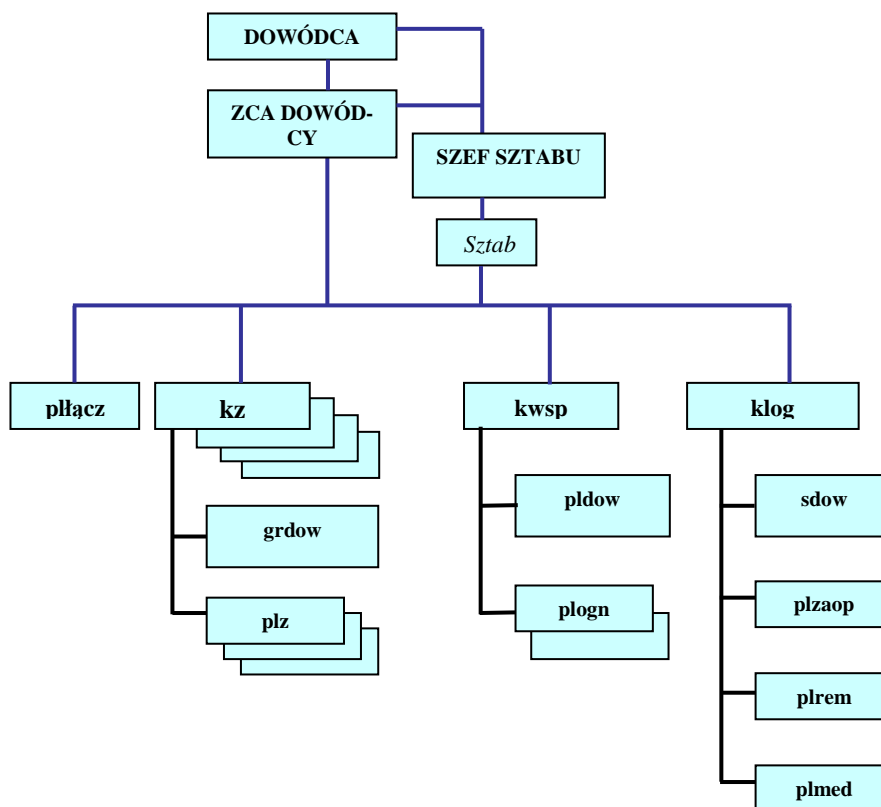
Z kolei **Powietrzno – Manewrowa Grupa Uderzeniowa** zdefiniowana jest jako oddział organizowany przez wojska lądowe do prowadzenia działań powietrzno - manewrowych (desantowo - rajdowych) na tyłach przeciwnika, w składzie którego mogą być wykorzystywane bataliony piechoty zmechanizowanej (zmotoryzowane, powietrzno – desantowe, powietrzno – szturmowe i dywersyjno – rozpoznawcze) przerzucone na śmigłowcach¹².

Aktualnie na szczeblach taktycznych nie występują specjalistyczne siły do działania w składzie taktycznego desantu śmigłowcowego. Brak jest także środków (głównie śmigłowców) do wykonywania zadań desantowych. Zadania takie będą więc wykonywać pododdziały ogólnowojskowe (zmechanizowane i piechoty) wówczas, gdy przydzielona im zostanie niezbędna liczba śmigłowców transportowych i osłony¹³.

Jednakże warto zwrócić uwagę na fakt, iż organizacja desantu śmigłowcowego musi sprostać wielu problemom i ograniczeniom. Jednym z nich jest struktura batalionu zmechanizowanego.

¹² S. Koziej, op. cit., s. 58.

¹³ W. Lidwa, *Działania taktyczne w głębi ugrupowania przeciwnika*, AON, Warszawa 1999, s. 18.

Rys. 2. Struktura organizacyjna batalionu zmechanizowanego

Źródło: J. Deja, A. Rzeźnik, *Działania taktyczne batalionu zmechanizowanego (praca studyjna)*, WSO im. T. Kościuszki, Wrocław 2000, s. 12.

Analiza elementów składowych batalionu wskazuje, że obecna struktura nie spełnia wymogu funkcjonalności, co powoduje konieczność zmian organizacyjnych w najbliższej perspektywie. Tezę tę potwierdzają współcześni polscy teoretycy wojskowi¹⁴ podkreślając, że możliwości batalionu w zakresie tworzenia na jego bazie taktycznych desantów powietrznych, są bardzo ograniczone. Obecnie batalion zmechanizowany, aby miał pełną samodzielność, potrzebuje środków wzmocnienia ze szczebla nadrzędnego.

Rozwiązaniem o charakterze perspektywicznym wydaje się modyfikacja obecnej struktury organizacyjnej batalionu m.in. poprzez wprowadzenie do niej organicznych sił rodzajów wojsk. Pozwoli to na zmniejszenie czasu potrzebnego na tworzenie TDŚ i szybkie przygotowanie go do walki. Jednak rozpatrując powietrzny wymiar działań taktycznych, należy stwierdzić, że batalion zmechanizowany nie posiada specjalistycznych pododdziałów gotowych do działania w składzie TDŚ, a jedynie siły, które można przeszkolić do współdziałania ze śmigłowcami.

Zasadniczym ich trzonem będą kompanie zmechanizowane. Jednak ich sposób szkolenia nie zapewnia nabycia przez nie odpowiednich umiejętności do realizacji za-

¹⁴ Por.: M. Huzarski, W. Kaczmarek, *Działania taktyczne batalionu*, AON, Warszawa 1995, s. 69.

dań jako TDŚ. Wynika to m.in. z faktu, że jest ono kosztowne i odmienne od realizowanego przez nie programu szkolenia, wymaga też szerokiego przygotowania teoretycznego i praktycznego kadry dowódczej i instruktorskiej.

Warunki prowadzenia przyszłych działań wskazują także na potrzebę częściowego usamodzielnienia kompanii i plutonów zmechanizowanych, choć w mniejszym zakresie. Wynika to z faktu, że po wylądowaniu będą one musiały działać samodzielnie w oderwaniu od sił głównych w ciągu wielu godzin.

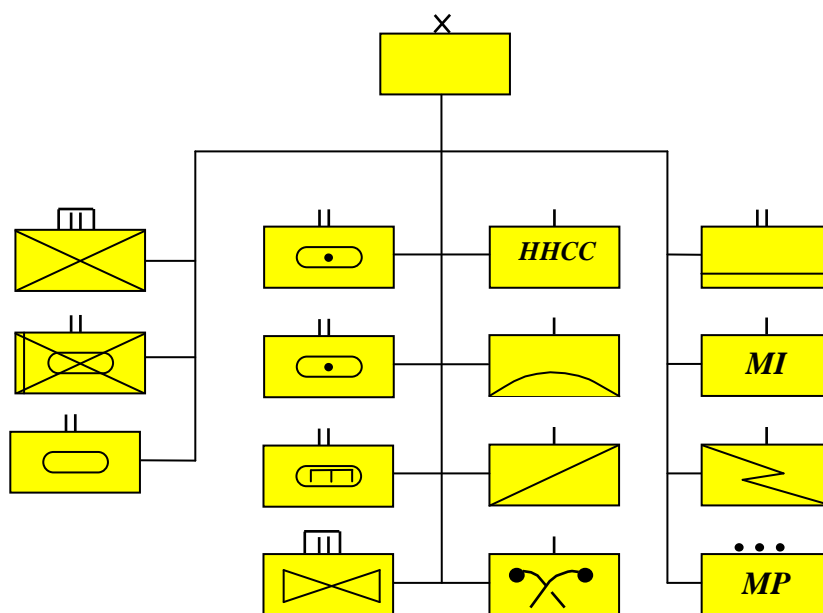
Zmiany struktur organizacyjnych i rozwój sprzętu bojowego mają duże znaczenie dla zwiększenia możliwości ogniowych i manewrowych pododdziałów zmechanizowanych, których usamodzielnienie już w etatowej strukturze organizacyjnej, przyczyni się do skrócenia czasu tworzenia sił TDŚ i zwiększenia ich możliwości bojowych. Dodatkowo warunkiem efektywnego współdziałania sił rodzajów wojsk z pododdziałami ogólnowojskowymi jest wspólne szkolenie ze śmigłowcami w czasie pokoju¹⁵.

Od czasu wojny koreańskiej większość państw doskonalila struktury organizacyjne swoich wojsk, przystosowując je do działań w wymiarze powietrzno - lądowym. Wynikało to z kilku przyczyn, a jedną z nich było wyposażenie wojsk wielu armii w środki walki o zbliżonych parametrach taktyczno - ogniowych, pozwalających wykonywać precyzyjne uderzenia na całą głębokość ugrupowania przeciwnika. Pozwalała to na wykonanie wyłomów w ugrupowaniu przeciwnika, a szybkie wprowadzenie do walki kolejnych sił może zdecydować o uzyskaniu powodzenia. Z drugiej strony ograniczenia ilościowe systemów uzbrojenia ograniczają te możliwości.

Jednym z rozwiązań prowadzących w kierunku zwiększenia samodzielności na polu walki oraz możliwości prowadzenia działań w wymiarze powietrzno - lądowym jest zorganizowana w Stanach Zjednoczonych tzw. „brygada XXI”. Utworzono ją na bazie 1 BPanc wyposażonej w najnowszy sprzęt bojowy, a następnie sprawdzono w trakcie ćwiczeń z wojskami w National Training Center¹⁶. W skład brygady weszło ponad 5000 żołnierzy, zorganizowanych w osiem batalionów, sześć samodzielnych kompanii i samodzielny pluton.

¹⁵ C. Jarecki, M. Sołoducha, *Dowodzenie artylerią*, AON, Warszawa 2000, s. 90.

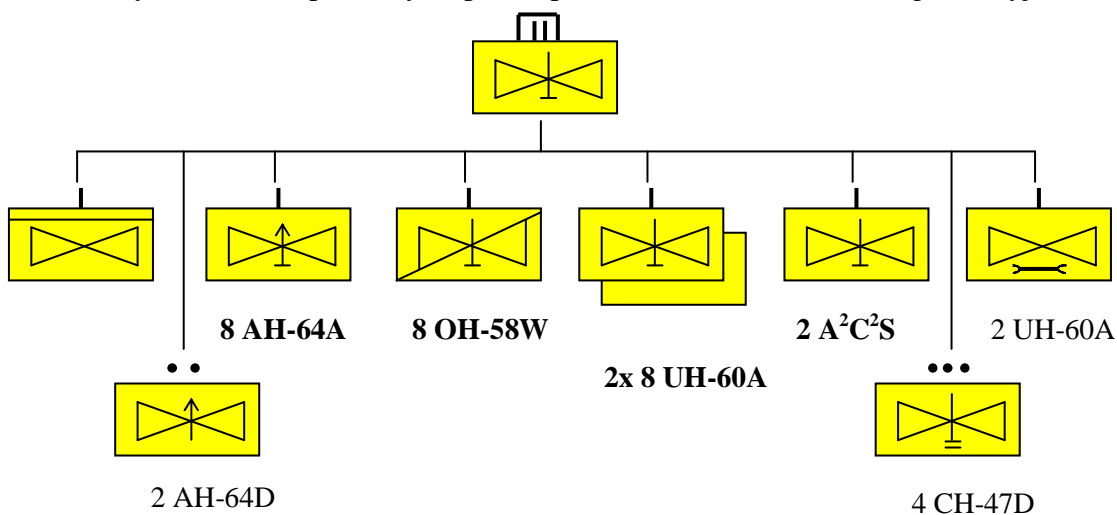
¹⁶ T. Goedkoop, B. Venable, *Task Force XXI: An Overview*, Military Review 1997, nr marzec/kwiecień, s. 68-78.

Rys. 3. Struktura organizacyjna brygady XXI armii USA

Źródło: T. Goedkoop, B. Venable, *Task Force XXI: An Overview*, Military Review 1997, nr marzec/kwiecień, Fort Leavenworth, s. 68.

Ważną rolę w zakresie wsparcia ogniowego brygady spełnia dywizjon śmigłowców szturmowych typu AH-64A, który posiada w składzie śmigłowce transportowe, co w znacznym stopniu zwiększa ruchliwość pododdziałów na polu walki i ułatwia tworzenie doraźnych TDP bez potrzeby wsparcia przez nadrzędne szczeble organizacyjne.

Rys.4. Struktura organizacyjna dywizjonu śmigłowców

Źródło: T. Goedkoop, B. Venable, *op. cit.*, s. 70

Rozwiązanie takie pozwala dowódcy brygady na większą swobodę działania oraz na natychmiastowe wykorzystywanie wszelkich dogodnych okoliczności wynika-

jących z ciągle zmieniającej się sytuacji taktycznej. Struktura „brygady XXI” wskazuje kilka korzystnych trendów, jak:

- posiadanie nowoczesnego sprzętu bojowego, zapewniającego porównywalną mobilność całego posiadanego sprzętu oraz skuteczne działania w każdych warunkach terenowych;
- występowanie organicznych śmigłowców do prowadzenia aktywnych działań w wymiarze powietrznym, zarówno w zakresie wsparcia ogniowego, jak i transportu sił i środków;
- centralizacja logistyki brygady w batalionie logistycznym, co pozwala dowódcom batalionów skupić się na walce pododdziałów bojowych.

Obecnie powszechne stało się przekonanie o potrzebie i celowości użycia desantów powietrznych, wytwarzających ogniska walki w ugrupowaniu bojowym przeciwnika. Wynika to z przekonania, że niszczenie systemu obrony lub natarcia od wewnątrz ułatwi wykonanie zadania wojskom, działającym od czoła. Właśnie tę rolę spełniać będą desanty śmigłowcowe, mogące realizować zadania w ekstremalnych warunkach terenowych i atmosferycznych. O realności wykonania zadania bojowego przez TDS decydują możliwości bojowe, wynikające z ilości i jakości posiadanych środków walki, jak również przyjętych struktur organizacyjnych, jakości (sprawności) dowodzenia i wartości moralno - bojowych żołnierzy.

Śmigłowce, które w przyszłości znajdą się na szczeblu taktycznym, w zasadniczy sposób zwiększą możliwości manewrowe wojsk. Dla wojsk prowadzących działania zaczepne będą niejednokrotnie siłą wyzwalającą ruch do przodu, spowodują przeniesienie walk w głąb ugrupowania strony przeciwnej ponad liniami umocnień i fortyfikacji.

Wyposażenie pododdziałów w nowe wozy bojowe spowoduje zwiększenie potencjału bojowego na każdym szczeblu organizacyjnym oraz większe możliwości ogniowe i manewrowe. Na ich bazie może też dojść do powstania „powietrznych wozów bojowych”¹⁷, które wpłyną na obraz walk i rozwój idei działań powietrzno - lądowych. Większe możliwości, jakie powietrzno - lądowy wóz bojowy będzie posiadał w zwalczaniu sił pancernych przeciwnika, wynikną z połączenia w jeden system: środków zbierających informacje o sytuacji na polu walki ze środkami ogniowymi posiadającymi zdolność trafienia w cel pierwszym pociskiem.

Wymogi, jakie powinny spełniać pododdziały działające jako desant śmigłowcowy, nie są zbiorem zamkniętym ani stałym. Charakter współczesnych działań zbrojnych wskazuje, bowiem na znaczące zmiany, jakie zachodzą w tym obszarze, dotyczy to przede wszystkim podnoszenia efektywności działań wyrażającej się w słowach „mniejszymi siłami osiągnąć więcej”.

Zasadnym zatem staje się szkolenie wojsk w kwestii działania jako taktyczny desant śmigłowcowy. Autorzy uważają, że powinny to być pododdziały piechoty, zmechanizowane lub zmotoryzowane, aczkolwiek w pełni uzawodowione. Mała liczba śmigłowców będących na wyposażeniu SZ RP, w szczególności wojsk lądowych oraz nikłe szanse na zwiększenie ich ilości jest istotną przesłanką w tej dziedzinie.

¹⁷ Z. Ścibiorek, *Wojna czy pokój?* Wyd. Ossolineum, Wrocław 1999, s. 30.

Analizując możliwości batalionu zmechanizowanego wyposażonego w BWP, których nie można przerzucić wraz z desantem, można założyć, że możliwości bojowe desantu będą charakteryzować się następującymi cechami:

- małą siłą ognia, w tym głównie przeciwpancernego;
- ograniczonymi możliwościami manewru, wynikającymi z braku środków transportowych;
- małą ilością środków przeciwlotniczych;
- niewystarczającą ilością środków łączności.

Dlatego konieczne wydaje się wzmocnienie desantu odpowiednimi siłami i środkami m.in. w celu:

- zwiększenia siły ognia przeciwpancernego;
- zwiększenia możliwości rażenia siły żywej;
- zapewnienia łączności;
- zwiększenia możliwości wykonania niszczeń;
- umożliwienia udzielenia pomocy rannym;
- zwiększenia możliwości rozpoznania¹⁸.

Skład desantu śmigłowcowego w zależności od sytuacji bojowej, charakteru zadania, liczby i możliwości posiadanych środków transportowych oraz możliwości prowadzenia samodzielnej walki może być różny, jednak najczęściej organizuje się go w sile od wzmocnionej kompanii do batalionu.

Wskazane by było, aby desant śmigłowcowy w sile kompanii piechoty (zmechanizowanej) był wzmocniony:

- plutonem moździerzy;
- plutonem saperów;
- drużyną przeciwlotniczą.

Natomiast batalion zmechanizowany występujący jako desant śmigłowcowy powinien zostać wzmocniony poprzez przydzielenie:

- plutonu przeciwpancernego (przenośne wyrzutnie ppk lub działa bezodrzutowe);
- 1-2 plutonów saperów;
- plutonu logistycznego;
- plutonu przeciwlotniczego;
- plutonu rozpoznawczego.

Należy jednak podkreślić, że obecnie wyraźnie rysuje się potrzeba zwiększenia roli desantów, bowiem tylko profesjonalnie przygotowani żołnierze oraz nowoczesne sposoby prowadzenia działań mogą sprostać wymogom wynikającym z charakteru i specyfiki pola walki XXI wieku. Powinna zatem zwiększyć się rola działania desantu powietrznego

¹⁸ T. Dukiewicz, „Wykorzystanie taktycznych desantów powietrznych przez oddział w natarciu”, Zeszyty Naukowe WSO im. T. Kościuszki „Poglądy i Doświadczenia”, 3/2002, s. 62.

i śmigłowca jako środka transportu powietrznego dla piechoty, ale również wsparcia walczącego desantu z powietrza przez śmigłowce uderzeniowe.

Rozszerzony może zostać również zakres ich stosowania, co zapewnić powinno szybsze reagowanie na zagrożenia i uprzedzanie przeciwnika w podejmowanych działaniach. Zwiększone usamodzielnienie desantu powinno pozwolić zachować ich wysokie walory bojowe. Na to może wpłynąć zwiększenie ilości broni precyzyjnej w etatowym składzie pododdziałów zmechanizowanych, które wykorzystywane byłyby w składzie desantu.

Analiza właściwości współczesnej walki, prognoz rozwoju środków walki i sposobów jej prowadzenia pozwala stwierdzić, że będzie rosła rola różnorodnego typu działań polegających na wykonywaniu uderzeń na przeciwnika z powietrza, powszechnym stanie się stosowanie taktycznych desantów powietrznych, rajdów śmigłowcowych i podobnych im działań. Przewiduje się, że również w przyszłości będzie istniała potrzeba przenoszenia działań w głąb ugrupowania przeciwnika, tworzenia ognisk walki, opanowania i utrzymania ważnych obiektów¹⁹.

Zmiany dokonywane w ostatnich latach w strukturach organizacyjnych sił zbrojnych, szczególnie państw zachodnich, wprowadzenie na ich uzbrojenie coraz doskonalszych środków walki i sprzętu, a także wypracowania nowych teoretycznych założeń prowadzenia działań powietrzno-manewrowych, pozwalają sądzić, iż teoretycy wojskowi i decydenci przykładają dużą wagę do zmian charakteru zagrożeń i sposobów reakcji na nie.

Świadczą o tym dokonywane zabiegi organizacyjne i techniczne, prowadzące do wzrostu siły ogniowej wojsk lądowych oraz znacznego zwiększenia ich ruchliwości na lądzie i w powietrzu. Wyraża się to w wyposażaniu pododdziałów w najnowsze środki transportu powietrznego, pozwalające im prowadzić działania bojowe w wymiarze lądowo-powietrznym, a więc w sposób wysoce dynamiczny i bardzo manewrowy.

¹⁹ B. Sikorski, *Współczesne desanty powietrzne*, Warszawa 1997, s. 3.